PRACE NAUKOWE UNIWERSYTETU EKONOMICZNEGO WE WROCŁAWIU
RESEARCH PAPERS OF WROCŁAW UNIVERSITY OF ECONOMICS nr 495 • 2017

Instytucjonalny wymiar sektora telekomunikacyjnego. Sądy i inne organy publiczne ISSN 1899-3192
e-ISSN 2392-0041

Jarosław Odachowski
Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu, Wydział Ekonomiczny w Opolu
e-mail: jaroslaw.odachowski@wsb.wroclaw.pl

PROJEKTY Z ZAKRESU TELEKOMUNIKACJI WSPÓŁFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW UNIJNYCH W KRAJOWYCH PROGRAMACH OPERACYJNYCH W RAMACH PERSPEKTYWY FINANSOWEJ 2014-2020

TELECOMMUNICATION PROJECTS CO-FINANCED WITH EU FUNDS IN NATIONAL OPERATIONAL PROGRAMMES OVER THE 2014-2020 FINANCIAL PERSPECTIVE

DOI: 10.15611/pn.2017.495.08

Streszczenie: W trakcie perspektywy finansowej 2014-2020 realizowanych będzie wiele projektów współfinansowanych ze środków unijnych. Dotyczyć one będą najróżniejszych dziedzin życia gospodarczego, społecznego czy też kulturalnego. W XXI wieku coraz bardziej istotnego znaczenia nabiera kwestia budowania cywilizacji informacyjnej i informatycznej, w ramach której jak największa część poszczególnych społeczeństw winna uzyskać dostęp do najnowocześniejszych narzędzi pozyskiwania informacji i wzajemnego komunikowania się. Ważnego znaczenia nabiera też kwestia korzystania z usług elektronicznych w relacjach: obywatel – urząd (państwo). Ze wskazanymi celami łączy się aktualna perspektywa budżetowa, w zakresie której dofinansowywane będą różne projekty z zakresu telekomunikacji – między innymi w ramach krajowych programów operacyjnych. Przedmiotem niniejszych rozważań będzie przede wszystkim zagadnienie rodzajów tych projektów, jak też kwestia występowania w nich pomocy publicznej.

Słowa kluczowe: perspektywa finansowa 2014-2020, krajowe programy operacyjne, projekty z zakresu telekomunikacji, narzędzia pozyskiwania informacji i wzajemnego komunikowania się, usługi elektroniczne, pomoc publiczna.

Summary: Over the 2014-2020 financial perspective many projects will be co-financed with EU funds – related to various areas: economy, social matters or culture. Over XXI century there is the key issue connected with the construction of the informational civilization. There is another interesting matter: electronic services between citizens and authorities. In this financial perspective especially will be co-financed telecommunication projects. The article is devoted to the question of an indication of these kinds of projects and the matter of public aid, because the process of implementation of projects is connected with a problem of public aid which may occur in these projects.

Keywords: financial perspective 2014-2020, national operational programmes, telecommunication projects, tools for obtaining information and mutual communication, electronic services, public aid.

1. Wstęp

W trakcie perspektywy finansowej 2014-2020 realizowanych będzie wiele projektów współfinansowanych ze środków unijnych. Dotyczyć one będą najróżniejszych dziedzin życia gospodarczego, społecznego czy też kulturalnego. W XXI wieku coraz większego znaczenia nabiera kwestia budowania cywilizacji informacyjnej i informatycznej, w ramach której jak największa część poszczególnych społeczeństw winna uzyskać dostęp do najnowocześniejszych narzędzi pozyskiwania informacji i wzajemnego komunikowania się. Dużego znaczenia nabiera też kwestia korzystania z usług elektronicznych w relacjach: obywatel–urząd (państwo).

Ze wskazanymi celami łączy się aktualna perspektywa budżetowa, w której dofinansowywane będą również różne projekty z zakresu telekomunikacji. Dotyczyć to będzie zarówno krajowych programów operacyjnych, jak i regionalnych. Przedmiotem niniejszych rozważań będzie pierwsza grupa programów[1].

---

[1] Szerzej o systemie wdrażania funduszy unijnych: Z. Bajko, B. Jóźwik, M. Szewczak (red.), *Fundusze Unii Europejskiej w Polsce na lata 2007-2013*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2008; B. Błasiak-Nowak, M. Rajczewska, *Upraszczanie zasad wdrażania funduszy strukturalnych – stosowanie prawa europejskiego*, Kontrola Państwowa 2013, nr 6, s. 42 i n.; M. Burnat-Mikosz, M. Gwizda, M. Kosewska-Kwaśny (red.), *Programy pomocowe oraz dotacje UE dla przedsiębiorstw 2007-2013*, C.H. Beck, Warszawa 2007; R. Cieślak (red.), *Fundusze unijne 2007-2013. Poradnik przedsiębiorcy*, Unimex, Wrocław 2008; M. Gwizda, M. Kosewska-Kwaśny, S. Żółciński (red.), *Fundusze UE 2014-2020. Nowa perspektywa – nowe możliwości*, C.H. Beck, Warszawa 2014; B. Jóźwik, M. Sagan, T. Stępniewski (red.), *Polityka spójności Unii Europejskiej. Doświadczenia, wnioski i rekomendacje na lata 2014-2020. Tom I. Wybrane problemy realizacji polityki spójności w Unii Europejskiej*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2012; G. Karwatowicz, J. Odachowski, *Definicja legalna „nieprawidłowości" w kontekście funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności*, Kontrola Państwowa 2009, nr 4, s. 116-126; G. Karwatowicz, J. Odachowski J., *Nieprawidłowości w zamówieniach publicznych skutkujące nałożeniem korekt finansowych*, Finanse Komunalne 2009, nr 7-8, s. 88-97; W. Miemiec (red.), *Europejskie bezzwrotne źródła finansowania polityki regionalnej w Polsce. Aspekty prawno finansowe*, Unimex, Wrocław 2012; W. Miemiec, *Przesłanki determinujące zwrot środków przeznaczonych na finansowanie programów realizowanych przez JST z udziałem bezzwrotnych środków europejskich*, Finanse Komunalne 2012, nr 1-2, s. 34 i n.; R. Pawlicki, *Strategia finansowa dla Polski 2014-2020. Fundusze unijne dla przedsiębiorczych*, Difin SA, Warszawa 2014; M. Szymański, *System wdrażania i kontroli projektów UE – ustawa o realizacji polityki spójności 2014-2020 (część I)*, Kontrola Państwowa 2014, nr 5, s. 8-25; M. Szymański, *System wdrażania i kontroli projektów UE – ustawa o realizacji polityki spójności 2014-2020 (część II)*, Kontrola Państwowa 2014, nr 6, s. 24-41; J.W. Tkaczyński, R. Willa, M. Świstak, *Fundusze Unii Europejskiej 2007-2013. Cele–działania–środki*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2008; J. W. Tkaczyński, M. Świstak, E. Sztorc, *Projekty europejskie. Praktyczne aspekty pozyskiwania i rozliczania dotacji unijnych*, C.H. Beck, Warszawa 2011;

Według art. 2 pkt 17 lit. a ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020[2] (dalej: ustawa wdrożeniowa[3]) przez krajowy program operacyjny należy rozumieć „program służący realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności w rozumieniu art. 5 pkt 7a lit. a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, uchwalony przez Radę Ministrów i przyjęty przez Komisję Europejską, odzwierciedlający cele zawarte we Wspólnych Ramach Strategicznych stanowiących załącznik I do rozporządzenia ogólnego oraz w umowie partnerstwa, które mają być osiągnięte za pomocą funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności, będący podstawą realizacji działań w nim określonych, stanowiący program, o którym mowa w art. 96 rozporządzenia ogólnego". Zgodnie z treścią art. 9 ust. 1 pkt 1 instytucją zarządzającą dla tego rodzaju programów operacyjnych jest minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego. W aktualnym stanie prawnym – zgodnie z treścią rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 września 2016 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju i Finansów[4] – jest nim Minister Rozwoju i Finansów.

W ramach obowiązującej perspektywy finansowej istnieją następujące programy krajowe:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ)
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (PO IR)
- Program Operacyjny Polska Wschodnia (PO PW)
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja i Rozwój (PO WER)
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa (PO PC)
- Program Operacyjny Pomoc Techniczna (PO PT).

2. Projekty z zakresu telekomunikacji w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa

Program Operacyjny Polska Cyfrowa jest całkowicie poświęcony projektom z zakresu telekomunikacji. Szczegółowy opis osi priorytetowych Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 (dalej: UPO) wskazuje, że „Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 (PO PC) przygotowany został na podstawie

P. Wieczorek, *Gospodarczy wymiar integracji z Unią Europejską – 10 lat członkostwa Polski w UE*, Kontrola Państwowa 2014, nr 3, s. 82-103.

[2] Dz.U. 2017.1475.

[3] Na temat ustawy wdrożeniowej patrz np.: J. Odachowski, *Irregularities in the Process of Implementation of Projects Co-Financed from EU Funds under the 2014-2020 Financial Perspective – Analysis of Article 24 of the "Implementation Act"*, [w:] K. Łobos, P. Schiffauer (eds), *Between Crisis and Innovation – European Policies Through National and Transnational Perspectives*, CeDeWu, Warszawa 2016; J. Jaśkiewicz, *Zasady realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020. Komentarz*, LEX/el.

[4] Dz.U. 2016.1595.

rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006[5] (...), a także na podstawie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (...). PO PC jest jednym z 6 krajowych programów operacyjnych na lata 2014-2020 służących realizacji Umowy Partnerstwa w zakresie polityki spójności, określającej strategię Polski, priorytety i warunki efektywnego i skutecznego korzystania z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych w latach 2014--2020 w celu realizacji unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu".

Dodaje się, że „celem PO PC jest wzmocnienie cyfrowych fundamentów dla rozwoju kraju. Zgodnie z Umową Partnerstwa, jako fundamenty te przyjęto: szeroki dostęp do szybkiego internetu, efektywne i przyjazne użytkownikom e-usługi publiczne oraz stale rosnący poziom kompetencji cyfrowych społeczeństwa. Zakres wsparcia w ramach PO PC wpisuje się w cel tematyczny (CT) 2 »Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych«, będącego jednym z 11 celów tematycznych polityki spójności wyznaczonych na poziomie całej UE.

Aby odpowiedzieć na zidentyfikowane wyzwania, PO PC będzie realizował następujące priorytety inwestycyjne przypisane do CT2: 2a »poszerzanie zakresu dostępności łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie wprowadzania nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej« oraz 2c »wzmocnienie zastosowań TIK[6] dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia«".

Z wymienionymi wyżej celami programu koresponduje treść poszczególnych osi priorytetowych.

2.1. Oś I „Powszechny dostęp do szybkiego internetu"

Wsparciem objęte będą projekty w zakresie powstania sieci szerokopasmowych na obszarach, na których bez wsparcia publicznego nie wystąpiłyby samodzielne inwestycje przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Szczególnym założeniem wsparcia jest maksymalizacja pokrycia kraju nowoczesnymi sieciami dostępowymi NGA[7],

[5] Dz.U. UE L.2017.129.1. Tzw. rozporządzenie ogólne.
[6] Technologie informacyjno-komunikacyjne.
[7] *Next Generation Access* – sieć dostępu nowej generacji.

umożliwiającymi świadczenie usługi dostępu do internetu o parametrach co najmniej 30 Mb/s.

Występuje tu jeden cel szczegółowy (1): „Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepustowościach".

Przewidziano następujące działanie: 1.1 – Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepustowościach (w ramach celu szczegółowego 1).

2.2. Oś II „E-administracja i otwarty rząd"

Celem wsparcia będzie poszerzenie zakresu spraw, które obywatele i przedsiębiorcy mogą załatwić drogą elektroniczną. Bezpośrednio będzie się to odbywać poprzez elektronizację nowych usług publicznych oraz poprawę funkcjonalności i e-dojrzałości usług istniejących, a pośrednio – poprzez usprawnianie usług wewnątrzadministracyjnych (A2A[8]), niezbędnych do świadczenia usług publicznych. Ponadto wsparcie będzie ukierunkowane na poprawę pracy urzędów poprzez cyfryzację procesów i procedur, jak również na udostępnienie informacji sektora publicznego, takich jak dane pochodzące ze źródeł administracyjnych, zasoby kultury oraz zasoby nauki.

W ramach rozważanej osi występują trzy cele szczegółowe:

Cel szczegółowy (2): Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych.

Cel szczegółowy (3): Cyfryzacja procesów back-office w administracji rządowej.

Cel szczegółowy (4): Cyfrowa dostępność i użyteczność informacji sektora publicznego.

Wyróżnia się następujące działania i poddziałania:

- działanie 2.1: Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych (w ramach celu szczegółowego 2),
- działanie 2.2: Cyfryzacja procesów back-office w administracji rządowej (w ramach celu szczegółowego 3),
- działanie 2.3: Cyfrowa dostępność i użyteczność informacji sektora publicznego:
  - poddziałanie 2.3.1: Cyfrowe udostępnienie informacji sektora publicznego ze źródeł administracyjnych i zasobów nauki (w ramach celu szczegółowego 4),
  - poddziałanie 2.3.2: Cyfrowe udostępnienie zasobów kultury (w ramach celu szczegółowego 4),
- działanie 2.4: Tworzenie usług i aplikacji wykorzystujących e-usługi publiczne i informacje sektora publicznego (w ramach celu szczegółowego 4).

[8] *Administration to administration* – usługi administracji dla administracji.

2.3. Oś III „Cyfrowe kompetencje społeczeństwa”

Interwencja w osi III adresowana będzie do grup o zróżnicowanych poziomach kompetencji cyfrowych, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz włączenia cyfrowego. Wsparcie nakierowane będzie na rozwój kompetencji osób z grupy zagrożonej wykluczeniem cyfrowym oraz użytkowników chcących rozwijać posiadane kompetencje cyfrowe. Ponadto działania mające na celu wzmocnienie i wykorzystanie potencjału programistów zorientują ich umiejętności na istotne potrzeby o charakterze społecznym lub gospodarczym i jednocześnie wypromują korzyści, jakie TIK mogą przynieść ich posiadaczowi oraz ogółowi społeczeństwa, czego również dotyczyć będą planowane w ramach osi kampanie edukacyjno-informacyjne.

W rozważanym przypadku występuje następujący cel szczegółowy (5): Zwiększenie stopnia oraz poprawa umiejętności korzystania z internetu, w tym z e-usług publicznych.

Należy tu wskazać działania:

- działanie 3.1: Działania szkoleniowe na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych (w ramach celu szczegółowego 5),
- działanie 3.2: Innowacyjne rozwiązania na rzecz aktywizacji cyfrowej (w ramach celu szczegółowego 5),
- działanie 3.3: e-Pionier – wsparcie uzdolnionych programistów na rzecz rozwiązywania zidentyfikowanych problemów społecznych lub gospodarczych (w ramach celu szczegółowego 5),
- działanie 3.4: Kampanie edukacyjno-informacyjne na rzecz upowszechnienia korzyści z wykorzystania technologii cyfrowych (w ramach celu szczegółowego 5).

2.4. Oś IV „Pomoc techniczna”

W ramach osi udzielane będzie wsparcie instytucjom zaangażowanym w zarządzanie oraz wdrażanie PO PC celem zapewnienia wykwalifikowanych zasobów kadrowych oraz odpowiednich narzędzi służących obsłudze procesu realizacji programu. Ponadto celem osi będzie podniesienie świadomości potencjalnych beneficjentów w zakresie prowadzonej interwencji poprzez działania o charakterze informacyjno-promocyjnym, a także wzmocnienie kompetencji beneficjentów na rzecz zapewnienia prawidłowości realizowanych projektów.

Występują tu następujące cele szczegółowe:

Cel szczegółowy (6): Sprawne zarządzanie i wdrażanie PO PC.

Cel szczegółowy (7): Spójny i skuteczny system informacji i promocji.

Cel szczegółowy (8): Wzmocnione kompetencje beneficjentów w procesie przygotowania i realizacji projektów.

Wskazać trzeba następujące działania i poddziałania:

- działanie 4.1: Sprawne zarządzanie i wdrażanie PO PC (w ramach celu szczegółowego 6):

- poddziałanie 4.1.1: Wsparcie instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu,
- poddziałanie 4.1.2: Wsparcie zarządzania i wdrażania Programu oraz koordynacja CT2,
- działanie 4.2: Spójny i skuteczny system informacji i promocji (w ramach celu szczegółowego 7),
- działanie 4.3: Wzmocnione kompetencje beneficjentów w procesie przygotowania i realizacji projektów (w ramach celu szczegółowego 8).

Warto podkreślić, że „PO PC jest krajowym programem operacyjnym finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Obszarem realizacji programu jest obszar całej Polski, tj. 15 regionów zaliczonych do kategorii słabiej rozwiniętych oraz Mazowsze, jako region lepiej rozwinięty o specjalnym statusie wynikającym z rozporządzenia ramowego[9] jako były region słabo rozwinięty".

3. Projekty z zakresu telekomunikacji w innych krajowych programach operacyjnych

Analizowane kategorie projektów występują też w ramach pozostałych programów krajowych. W przypadku Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, rozpatrując działanie 2.1[10] „Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska" w ramach projektów w zakresie wzmocnienia monitoringu wód, wsparcie obejmie m.in. zakup specjalistycznych urządzeń pomiarowych i badawczych zapewniających zwiększenie zakresu i poprawę jakości pomiarów oraz zakup sprzętu informatycznego i warstw geoinformatycznych do analiz przestrzennych na potrzeby weryfikacji sieci pomiarowych i wykonywania ocen stanu wód.

W przypadku działania 3.1[11] „Rozwój drogowej i lotniczej sieci TEN-T" przewidziano budowę infrastruktury techniczno-informatycznej i zakup sprzętu dla służb prewencji i kontroli w ruchu drogowym, w tym pojazdów z niezbędnym specjalistycznym wyposażeniem (nadzór).

Z kolei w przypadku działania 3.2 „Rozwój transportu morskiego, śródlądowych dróg wodnych i połączeń multimodalnych" wdrażane są projekty dotyczące inwestycji w przyjazne środowisku formy transportu wykorzystywane do przewozu towarów i osób. Taką formą jest transport intermodalny – realizowane są projekty budowy i przebudowy terminali intermodalnych, w szczególności zlokalizowanych w sieci TEN-T wraz z niezbędną infrastrukturą (w tym infrastrukturą dostępową),

[9] Tu: rozporządzenia ogólnego.
[10] Oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.
[11] Oś priorytetowa III Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego.

jak również z zakupem niezbędnych sprzętów oraz specjalistycznego taboru kolejowego dostosowanego do przewozów ładunków w intermodalnych jednostkach ładunkowych, naczepach lub przewozu ciężarówek w całości[12]. Wśród typów projektów przewiduje się zakup lub modernizację systemów telematycznych i satelitarnych (urządzeń i oprogramowania) związanych z transportem intermodalnym, a także wydatki na ich wdrożenie.

W zakresie działania 10.1[13] „Pomoc techniczna" przewiduje się wsparcie funkcjonowania instytucji realizujących program oraz zapewnienie sprawnego systemu realizacji programu, w tym w szczególności zamawianie usług (m.in. telekomunikacyjnych, informatycznych, teleinformatycznych, pocztowych). W ramach tego działania dopuszczone będzie także wsparcie dwóch największych beneficjentów programu[14], w tym w szczególności zamawianie usług (m.in. telekomunikacyjnych, informatycznych, pocztowych).

Program Operacyjny Polska Wschodnia zawiera poddziałanie 1.3.2[15] „Tworzenie sieciowych produktów przez MŚP". W jego ramach „przewiduje się wsparcie konsorcjów MŚP w zakresie tworzenia i rozwoju produktów sieciowych w obszarach wpisujących się w zakres regionalnych inteligentnych specjalizacji wspólnych dla co najmniej dwóch województw Polski Wschodniej. Celem interwencji jest stworzenie zachęty dla MŚP do oparcia ich rozwoju o wykorzystanie istniejącego potencjału i walorów makroregionu jako podstawy działalności gospodarczej". Każdy projekt ma obejmować m.in. rozwój aplikacji i usług opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych.

W przypadku działania 2.1[16] „Zrównoważony transport miejski" jego celem jest zwiększenie wykorzystania transportu miejskiego w miastach wojewódzkich makroregionu Polski Wschodniej i ich obszarach funkcjonalnych. W ramach działania realizowane będą kompleksowe projekty w zakresie tworzenia nowych bądź rozbudowy istniejących ekologicznych, zintegrowanych sieci transportu miejskiego, obejmujące m.in. takie zadania, jak wdrożenie nowych, rozbudowa lub modernizacja istniejących systemów telematycznych na potrzeby komunikacji miejskiej.

Odnośnie do działania 4.1[17] „Wsparcie procesu wdrażania oraz promocja programu" jednym z głównym celów osi jest sprawne zarządzanie i wdrażanie PO PW oraz efektywne wykorzystanie środków w ramach PO PW. Kolejnym celem osi priorytetowej jest sprawne i prawidłowe przygotowanie i realizacja projektów przez beneficjentów PO PW. Ostatnim celem osi jest skuteczny system informacji i promocji PO PW, który wesprze realizację PO PW. W ramach typów projektów przewiduje się wsparcie funkcjonowania instytucji realizujących program, w tym m.in.

[12] Inwestycje nie będą obejmowały prac remontowych, jak również nie będą dotyczyły bieżącego utrzymania infrastruktury.

[13] Oś priorytetowa X Pomoc techniczna.

[14] Tj. Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz PKP Polskich Linii Kolejowych S.A.

[15] Oś priorytetowa I Przedsiębiorcza Polska Wschodnia.

[16] Oś Priorytetowa II Nowoczesna infrastruktura transportowa.

[17] Oś priorytetowa IV Pomoc techniczna.

zakup i instalację sprzętu komputerowego, audiowizualnego, teleinformatycznego oraz innego wyposażenia biurowego przez jednostki zaangażowane w realizację programu.

W przypadku Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna w zakresie działania 2.1[18] „Wsparcie instytucji" przewiduje się m.in. budowę, wdrożenie i utrzymanie systemów informatycznych (wraz z niezbędną infrastrukturą teleinformatyczną) obsługujących procesy zarządzania, wdrażania, monitorowania, kontroli i oceny polityki spójności.

Z kolei odnośnie do działania 3.1[19] „Skuteczni beneficjenci" jego celem jest wzmocnienie kompetencji beneficjentów i potencjalnych beneficjentów funduszy polityki spójności. Celem działania jest również wsparcie funkcjonowania nowego instrumentu rozwoju terytorialnego, jakim są ZIT[20] na poziomie miast wojewódzkich. Wśród typów projektów wyróżnia się projekty dotyczące przygotowania i realizacji ZIT, obejmujące wsparcie dla instytucji odgrywających rolę Związku ZIT (IP) dla miast wojewódzkich. W ramach projektów mogą być finansowane wydatki gwarantujące sprawne funkcjonowanie Związków ZIT, w tym koszty administracyjne, zakup sprzętu komputerowego, budowa, rozwój i utrzymanie systemów i infrastruktury teleinformatycznej, wydatki związane z kosztami dostosowania i utrzymania stanowisk pracy.

W przypadku Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój zwrócić można uwagę na działanie 5.1[21] „Pomoc techniczna". Przewidziana jest w ramach tego działania budowa, wdrożenie i utrzymanie systemów informatycznych przeznaczonych na użytek PO IR.

Analizując z kolei Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, należy zwrócić uwagę na następujące działania:

- działanie 2.3 „Zapewnienie jakości i dostępności usług rozwojowych świadczonych na rzecz przedsiębiorstw i pracowników"[22]: w ramach typów projektów przewidziano rozwój i utrzymanie ogólnopolskiego Rejestru Usług Rozwojowych (RUR), w tym rozwój systemu informatycznego RUR i jego funkcjonalności;
- działanie 3.4 „Zarządzanie w instytucjach szkolnictwa wyższego"[23]: wdrażanie na uczelniach zmian w zakresie zarządzania procesem kształcenia, w tym informatycznych narzędzi zarządzania uczelniami;
- działanie 3.5 „Kompleksowe programy szkół wyższych": wdrażanie na uczelniach zmian w zakresie zarządzania procesem kształcenia, w tym informatycznych narzędzi zarządzania uczelniami.

---

[18] Oś priorytetowa 2 Skuteczny i efektywny system realizacji polityki spójności.
[19] Oś priorytetowa 3 Potencjał beneficjentów funduszy europejskich.
[20] Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.
[21] Oś priorytetowa V Pomoc techniczna.
[22] Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji.
[23] Oś priorytetowa III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju.

4. Pomoc publiczna (*de minimis*) w PO PC

Wdrażanie projektów w obrębie perspektywy budżetowej 2014-2020 wiązać się może z koniecznością spełnienia wymogów dotyczących udzielania legalnej pomocy publicznej[24]. W rozważanym zakresie przewidziane zostały różne formy uskuteczniania legalnego dokonywania przysporzeń ze środków publicznych.

Należy po pierwsze zwrócić uwagę na istnienie schematów pomocy publicznej. UPO wskazuje na dwa rodzaje programów pomocowych: unijne i krajowe. Unijne podstawy prawne są przewidziane w następujących sytuacjach:

- pomoc inwestycyjna na rozwój sieci szerokopasmowych: jest udzielana zgodnie z warunkami określonymi w przepisach rozdziału I i art. 52 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r., uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu[25];
- regionalna pomoc inwestycyjna: unijną podstawę prawną stanowi art. 14 rozporządzenia nr 651/2014 (poddziałanie 2.3.1 i działanie 2.4);
- pomoc szkoleniowa: unijną podstawę prawną stanowi art. 31 rozporządzenia nr 651/2014 (poddziałanie 2.3.1 i 2.3.2);
- pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego: unijną podstawę prawną stanowi art. 53 rozporządzenia 651/2014 (poddziałanie 2.3.2).

W przypadku działania 1.1 krajową podstawą prawną[26] dla udzielania pomocy publicznej jest rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 16 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na rozwój infrastruktury szerokopasmowej w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014--2020[27]. Z kolei odnośnie do poddziałań 2.3.1 oraz 2.3.2 krajową podstawą prawną

[24] Szerzej o pomocy publicznej: J. Barcz (red.), *Prawo Unii Europejskiej. Zagadnienia systemowe. Prawo materialne i polityki*, Wydawnictwo Prawo i Praktyka Gospodarcza, Warszawa 2006; S. Dudzik, *Pomoc państwa dla przedsiębiorstw publicznych w prawie Wspólnoty Europejskiej. Między neutralnością a zaangażowaniem*, Zakamycze, Kraków 2002; K. Kowalik-Bańczyk, *Pojęcie „wpływu na handel" jako kryterium stosowania przez sądy krajowe wspólnotowego prawa konkurencji*, PUG 2008, nr 2, s. 24 i n.; D. Lasok, *Zarys prawa Unii Europejskiej. Cz. 2. Prawo gospodarcze*, Dom Organizatora TNOiK, Toruń 1998; P. Marquardt, *Pomoc publiczna dla małych i średnich przedsiębiorców*, LexisNexis, Warszawa 2007; A. Nykiel-Mateo, *Pomoc państwa a ogólne środki interwencji w europejskim prawie wspólnotowym*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2009; I. Postuła, A. Werner, *Pomoc publiczna*, LexisNexis, Warszawa 2006; M. Skowron, *Regulacja pomocy publicznej w Polsce po akcesji do Unii Europejskiej*, PUG 2007, nr 6, s. 2 i n.; K. Sobczak (red.), *Europejskie prawo gospodarcze w działalności przedsiębiorstw*, Difin SA, Warszawa 2002; M. Szydło, *Pomoc państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw zagrożonych w prawie wspólnotowym*, PUG 2006, nr 2, s. 2 i n.; A. Wróbel (red.), *Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską. Komentarz*, t. I, Wolters Kluwer, Warszawa 2008.

[25] Dz.U. UE L 2017.156.1.

[26] Dla krajowych aktów normatywnych delegacja ustawowa została przewidziana w art. 27 ust. 4 ustawy wdrożeniowej.

[27] Dz.U. 2016.1648.

dla dokonywania przysporzeń jest rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej i pomocy *de minimis* na cyfrowe udostępnianie informacji sektora publicznego ze źródeł administracyjnych i zasobów nauki oraz cyfrowe udostępnianie zasobów kultury w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020[28].

Z kolei pomoc *de minimis* jest przewidziana w przypadku działania 1.1, 2.1[29], 2.2[30], 2.4, 3.3[31] i 3.4 oraz poddziałania 2.3.1 i 2.3.2 – zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis*[32]. Odnośnie do wspomnianych poddziałań należy przywołać także wyżej wymienione rozporządzenie z dnia 21 sierpnia 2015 r.

Postanowienia art. 27 ust. 5 ustawy wdrożeniowej („Szczegółowe przeznaczenie, warunki i tryb udzielania pomocy, o której mowa w ust. 1, nieobjętej przepisami, o których mowa w ust. 4, lub innymi przepisami określa umowa o dofinansowanie projektu, decyzja o dofinansowaniu projektu lub akt będący podstawą jej udzielenia") podkreślają możliwość wykorzystania instytucji prawnej pomocy indywidualnej. O ile zgodę w tym zakresie wydaje KE, o tyle to w gestii instytucji zarządzających[33] leży decyzja o dopuszczeniu procedury notyfikacyjnej w ramach poszczególnych działań (poddziałań). Pamiętać trzeba o stosunkowo długotrwałej procedurze udzielania przez KE zgody na dokonanie pomocy publicznej, jak też jednostkowym aspekcie tej zgody (dotyczy ona tylko jednego konkretnego projektu). Narzędziem prawnym służącym do wskazania możliwości ubiegania się o pomoc indywidualną w kontekście kolejnych działań (poddziałań) jest właśnie UPO.

Sytuacja taka jest dopuszczona w działaniach 2.1, 2.2, poddziałaniach 2.3.1 oraz 2.3.2, jak też działaniach 2.4 oraz 3.4 (na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej[34] – TFUE) – oprócz innych wspomnianych prawnych możliwości dokonywania legalnych przysporzeń.

Warto podkreślić, że w ramach PO PC część projektów nie zostanie objęta reżimem pomocy publicznej. W rozważanym zakresie występują dwa różne modele. Po

[28] Dz.U. 2015.1237.

[29] Jeżeli chodzi o projekty dotyczące przygotowania projektów pozakonkursowych w II osi priorytetowej – w sytuacji, gdy ich wsparcie spełniłoby przesłanki pomocy publicznej.

[30] Jeżeli chodzi o projekty dotyczące przygotowania projektów pozakonkursowych w II osi priorytetowej – w sytuacji, gdy ich wsparcie spełniłoby przesłanki pomocy publicznej.

[31] W przypadku wsparcia udzielanego programistom przez akceleratory (grantobiorców) – jeżeli spełni ono przesłanki pomocy publicznej.

[32] Dz.U. UE L 2013.352.1.

[33] Szerzej o instytucjach zarządzających w przypadku regionalnych programów operacyjnych: J. Odachowski, G. Karwatowicz, *Zarząd województwa jako instytucja zarządzająca regionalnym programem operacyjnym*, Samorząd Terytorialny 2011, nr 7-8, s. 110-119; J. Odachowski, *Instytucje uczestniczące w systemie zarządzania i wdrażania bezzwrotnych środków unijnych*, [w:] W. Miemiec (red.), *Europejskie bezzwrotne źródła finansowania polityki regionalnej w Polsce. Aspekty prawno-finansowe*, Unimex, Wrocław 2012.

[34] Dz.U. UE L 2016.200.137.

pierwsze: w niektórych działaniach instytucja pomocy publicznej w ogóle nie jest przewidziana. Wskazać tu należy działania 3.1, 3.2, 4.1, 4.2 oraz 4.3.

W ramach drugiego modelu w zakresie konkretnego działania pomoc państwa wystąpi tylko w części projektów – pozostałe byłyby zatem wolne od tego reżimu. Sytuacja taka występuje w przypadku działania 2.1, gdzie przewidziano dwa warianty braku pomocy publicznej. Z jednej strony UPO stanowi: „W związku z charakterem wsparcia – katalogiem potencjalnych beneficjentów i przewidywanym przedmiotem projektów, na które będą otrzymywać oni dofinansowanie – wsparcie w znacznej części interwencji w ramach działania 2.1 nie będzie stanowiło pomocy publicznej. Przewiduje się bowiem, iż nie zostanie spełniona podstawowa przesłanka pomocy publicznej, tj. beneficjenci nie będą co do zasady prowadzić działalności gospodarczej w rozumieniu unijnym w oparciu o otrzymywane w ramach dotacji środki finansowe".

Zapisy UPO wskazują też inną możliwość odnośnie do działań 2.1 oraz 2.2: „w przypadku, gdy o wsparcie ubiegać się będą podmioty publiczne, których część działalności ma charakter gospodarczy w rozumieniu unijnym – w celu wyłączenia możliwości spełnienia przez takie podmioty przesłanek pomocy publicznej, o których mowa w art. 107 ust. 1 TFUE – podmioty te powinny wykazać alternatywnie, iż: ww. działalność gospodarcza ma charakter pomocniczy w rozumieniu pkt 207 Komunikatu Komisji: Zawiadomienie Komisji ws. pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE[35] albo że nie ma charakteru pomocniczego i wówczas wykazać spełnienie stosownych warunków wsparcia wskazanych w dokumencie »Metodologia szacowania wysokości dofinansowania w związku z prowadzeniem przez Beneficjenta działania 2.1 i 2.2 Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 działalności gospodarczej w rozumieniu unijnym«". W pozostałym zakresie projekty w ramach omawianych działań będą objęte pomocą indywidualną i pomocą *de minimis*.

Podobny przypadek ma miejsce także w działaniu 2.2: „w związku z typem beneficjentów i przedmiotem projektów, jakie będą przez nich realizowane (działania z zakresu informatyzacji urzędów administracji publicznej), zakłada się, że wsparcie udzielane w działaniu 2.2 nie będzie stanowiło pomocy publicznej"[36]. Należy stwierdzić, że UPO – mimo że jest dla beneficjentów wiążącym dokumentem programowym[37] – w postanowieniach dotyczących pomocy państwa czasami zawiera jedynie swoistą prognozę czy też przewidywanie jej występowania. W omawianej

[35] Dz.Urz. UE C 262/01 2016.

[36] Przewiduje się bowiem, iż nie zostanie spełniona podstawowa przesłanka pomocy publicznej, tj. beneficjenci nie będą co do zasady prowadzić działalności gospodarczej w rozumieniu unijnym w oparciu o otrzymywane w ramach dotacji środki finansowe.

[37] Szerzej o dokumentach programowych: B. Błasiak-Nowak, M. Rajczewska, *Polityka spójności UE na lata 2014-2020 – przygotowanie dokumentów programowych*, Kontrola Państwowa 2015, nr 3, s. 46-59; J. Odachowski, *Wytyczne i dokumenty programowe*, [w:] W. Miemiec (red.), *Europejskie bezzwrotne źródła finansowania polityki regionalnej w Polsce. Aspekty prawno-finansowe*, Unimex, Wrocław 2012.

sytuacji sformułowanie „zakłada się" nie musi oznaczać, że w ramach działania 2.2 pomoc państwa nigdy nie wystąpi. W tym sensie UPO nie może być traktowane jako dokument, który w swej treści zawiera wyłącznie precyzyjne i bezwzględnie obowiązujące postanowienia. Co więcej: pojawienie się elementu pomocy w jakimś projekcie w ramach wskazanego działania nie może oznaczać możliwości dokonania przysporzenia bez zachowania stosownych regulacji i zasad dotyczących udzielania legalnej pomocy. Tak więc zapisy dokumentów programowych nie mogą uchylać regulacji prawnych nakazujących w takich przypadkach udzielania wsparcia jedynie w legalny sposób (w podobny sposób należy odnieść się do zwrotu „przewiduje się" odnośnie do działania 2.1).

Z kolei odnośnie do działania 3.3 UPO wskazuje, że „w związku z faktem, iż beneficjent pozakonkursowy – podmiot specjalistyczny, którego działalność ma charakter misyjny z zakresu B+R – nie będzie prowadził działalności gospodarczej (w rozumieniu unijnym) z wykorzystaniem przekazywanych mu środków, zakłada się[38], że wsparcie mu udzielane nie będzie stanowiło pomocy publicznej (lub pomocy *de minimis*). Jeżeli chodzi o wsparcie udzielane przez beneficjenta pozakonkursowego (grantowego) akceleratorom (grantobiorcom) nie będzie ono również stanowiło pomocy publicznej w związku z faktem, iż nabory będą przeprowadzane w drodze procedury zapewniającej wyłonienie najkorzystniejszych ekonomicznie ofert akceleratorów w oparciu o specjalnie w tym zakresie skonstruowane kryteria wyboru (procedura taka ma zapewniać, że przekazanie środków nie będzie wiązało się z udzieleniem pomocy publicznej)". Niemniej w ramach tego działania może pojawić się pomoc państwa w przypadku wsparcia udzielanego programistom przez akceleratory (grantobiorców).

W przypadku działania 3.4 UPO zwraca uwagę, że „jeżeli beneficjentem jest podmiot publiczny, który nie będzie prowadził działalności gospodarczej w rozumieniu unijnym z wykorzystaniem środków przekazanych mu w ramach dotacji – wsparcie dla niego nie będzie stanowiło pomocy publicznej. W sytuacji, gdy projekt będzie realizowany w partnerstwie ww. podmiotu publicznego z podmiotem, który prowadzi działalność gospodarczą w rozumieniu unijnym (będzie wykorzystywał przekazane w ramach dotacji środki do prowadzenia tejże działalności gospodarczej), wówczas wsparcie przekazane na projekt może stanowić dla tego podmiotu pomoc publiczną. Jeżeli chodzi o środki przekazywane wykonawcom określonych działań w ramach projektu – w związku z faktem, iż będą one przekazywane w drodze konkurencyjnej procedury z zakresu zamówień publicznych, przekazanie tych środków nie będzie wiązało się z udzieleniem pomocy publicznej (lub pomocy *de minimis*)".

[38] Patrz wyżej.

5. Pomoc publiczna (*de minimis*) w pozostałych krajowych programach operacyjnych

W rozpatrywanym zakresie zastosowanie mają przede wszystkim programy pomocowe, jak też rozwiązania dotyczące instytucji prawnej pomocy *de minimis*. W przypadku poddziałania 1.3.2 PO PW przewiduje się: regionalną pomoc inwestycyjną, pomoc na usługi doradcze dla MŚP, pomoc *de minimis* oraz pomoc szkoleniową. Udzielana jest ona zgodnie z warunkami określonymi w:

- rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 13 lipca 2015 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach osi I Przedsiębiorcza Polska Wschodnia Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020[39],
- rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1407/2013,
- rozporządzeniu Komisji (UE) nr 651/2014.

Odnośnie do działania 2.1 w PO IiŚ – w przypadku projektów, których dofinansowanie będzie stanowiło pomoc publiczną (albo pomoc *de minimis*) – w zależności od wartości projektu warunki uznania tej pomocy za zgodną z rynkiem wewnętrznym będą stanowić:

- rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014,
- wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014-2020[40],
- wytyczne UE w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich w latach 2014-2020[41],
- właściwe regulacje dotyczące pomocy *de minimis*.

Z kolei odnośnie do działania 3.2 w PO IiŚ „pomoc publiczna wystąpi w przypadku transportu intermodalnego i może wystąpić w przypadku niektórych typów inwestycji w portach morskich. Pomoc ta będzie udzielana na podstawie programu pomocowego (albo jako pomoc indywidualna)".

W przypadku działania 3.4 i 3.5 w PO WER pomocy (o ile dotyczy) udziela się w oparciu o pomoc *de minimis*, pomoc publiczną na szkolenia i/lub doradztwo i/lub subsydiowanie zatrudnienia. Zwraca się uwagę na rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013, rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy *de minimis* i pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020[42].

Pomoc indywidualna jest przewidziana dla działania 3.1 oraz 3.2 w PO IiŚ (w tym ostatnim w przypadku transportu intermodalnego i ewentualnie w przypadku niektórych typów inwestycji w portach morskich).

[39] Dz.U. 2017.505.
[40] Dz.Urz. UE z 28.6.2014 r. C 200/1.
[41] Dz.Urz. UE z 1.07.2014 r. C 204/01.
[42] Dz.U. 2015.1073.

W ramach PO PT w działaniach 2.1 i 3.1 nie jest w ogóle przewidziana pomoc publiczna w poszczególnych projektach. W podobny sposób należy odnieść się do działania 4.1 w przypadku PO PW, działania 10.1 przewidzianego dla PO IiŚ, działania 5.1 w PO IR, jak też działania 2.3 w PO WER.

W niektórych przypadkach pomoc publiczna nie wystąpi we wszystkich projektach w obrębie danego działania. Taka sytuacja ma miejsce w działaniu 2.1 w PO IiŚ: „dofinansowanie, co do zasady, nie stanowi pomocy publicznej – jako wsparcie projektów związanych z wykonywaniem zadań państwa" (w pozostałym zakresie stosuje się wspomniane wyżej: schemat pomocowy, wytyczne oraz regulacje dotyczące pomocy *de minimis*). Odnośnie do działania 3.1 w PO IiŚ wskazano brak pomocy publicznej w transporcie drogowym. Dodaje się, że „pomoc publiczna nie wystąpi w przypadku dofinansowywania przedsięwzięć służących realizacji kompetencji państwa w wykonywaniu jego prerogatyw władzy publicznej"[43] (w pozostałym zakresie wystąpić może pomoc indywidualna). Z kolei w działaniu 3.2 w PO IiŚ: „w przypadku wsparcia w obszarze śródlądowych dróg wodnych pomoc publiczna nie wystąpi" (w pozostałym zakresie stosuje się odpowiednio programy pomocowe i pomoc indywidualną).

Z kolei odnośnie do działania 2.1 w PO PW „zakłada się realizację projektów, w przypadku których rekompensata wypłacana z tytułu świadczenia usług publicznych udzielana jest zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczącym usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70[44] bądź spełnia warunki określone w orzeczeniu Trybunału Sprawiedliwości UE z 24 lipca 2004 r. w sprawie C-280/00 Altmark Trans GmbH[45]. Przy ocenie występowania i zgodności pomocy z zasadami rynku wewnętrznego UE należy kierować się postanowieniami Wytycznych w zakresie dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w transporcie zbiorowym".

[43] Zakres inwestycji zgodny z pkt 35 Wytycznych Komisji Europejskiej dotyczących pomocy państwa na rzecz portów lotniczych i przedsiębiorstw lotniczych, Dz.Urz. UE 2014 C 99/3.

[44] Dz.U. UE L 2016.354.22.

[45] Zb. Orz. 2003, s. I 7747.

6. Zakończenie

W ramach obowiązującej perspektywy finansowej 2014-2020 istotnym segmentem – w kontekście dziedzin wsparcia oraz rodzajów projektów podlegających dofinansowaniu ze źródeł unijnych – jest sfera szeroko rozumianej telekomunikacji, telematyki czy też społeczeństwa informacyjnego. W rozważanym zakresie takie projekty wystąpią zarówno w krajowych, jak i regionalnych programach operacyjnych.

W przypadku – będącej przedmiotem analizy – dziedziny programów krajowych podkreślenia wymaga fakt, iż jeden z takich programów: Program Operacyjny Polska Cyfrowa – w pełni poświęcony jest wyżej wymienionej tematyce. Słusznie wskazuje się, że „celem PO PC jest wzmocnienie cyfrowych fundamentów dla rozwoju kraju". Świadczy to niewątpliwie o jej znaczeniu i pozytywnej roli w kontekście dalszego rozwoju gospodarczego i społecznego polskiego państwa. Zwraca uwagę wszechstronność, różnorodność, jak też komplementarność obszarów wsparcia. Z jednej strony kładzie się nacisk na wzmocnienie potencjału społeczeństwa w aspekcie jego dostępu do rozmaitych narzędzi cywilizacji informatycznej, a co za tym idzie: wzmocnienie jego zdolności korzystania z nich (kwestia społeczeństwa informacyjnego, kompetencji cyfrowych społeczeństwa, wykluczenia i włączenia cyfrowego). Z drugiej, istotne znaczenie dla funkcjonowania państwa ma unowocześnienie relacji obywatel–urząd, co wiąże się ze zwiększaniem ilości i rodzaju spraw, które obywatele i przedsiębiorcy mogą załatwić drogą elektroniczną (kwestia e-usług publicznych). Do tego należy także dodać cyfryzację procesów i procedur, jak również udostępnienie informacji sektora publicznego. Oprócz dwóch wymienionych płaszczyzn istnieją też inne – np. wspieranie wprowadzania nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej.

Analizując pozostałe krajowe programy operacyjne, zauważyć trzeba, że obejmują różnorodne – i co do zasady odrębne niż sfera telekomunikacji – dziedziny. Oznacza to tym samym, że programy te nie są poświęcone projektom telekomunikacyjnym. Niemniej jednak można znaleźć w nich pewne elementy należące do tej sfery. Nie mają one znaczenia podstawowego i kluczowego, a co najwyżej uzupełniające – pozwalające osiągnąć wyznaczony w ramach priorytetu i działania (poddziałania) cel.

Realizacja projektów w obrębie perspektywy budżetowej 2014-2020 – podobnie jak w poprzedniej – wiązać się może z koniecznością spełnienia wymogów dotyczących udzielania legalnej pomocy publicznej. W rozważanym zakresie – zarówno w przypadku PO PC, jak i pozostałych programów – przewidziane zostały różne formy „legalizowania" wsparcia ze środków publicznych. Z jednej strony do dyspozycji pozostaje gama różnych programów pomocowych (zarówno unijnych, jak i krajowych), a z drugiej instytucja prawna pomocy *de minimis*. Poszczególne UPO dopuszczają w konkretnych sytuacjach także możliwość notyfikowania pomocy do KE w ramach pomocy indywidualnej. Wspomnieć też trzeba, że w szeregu przy-

padków w zakresie danego działania (poddziałania) pomoc publiczna nie wystąpi – w całym działaniu (poddziałaniu) albo tylko w jego części.

Literatura

Bajko Z., Jóźwik B., Szewczak M. (red.), 2008, *Fundusze Unii Europejskiej w Polsce na lata 2007--2013*, Wydawnictwo KUL, Lublin.

Barcz J. (red.), 2006, *Prawo Unii Europejskiej. Zagadnienia systemowe. Prawo materialne i polityki*, Wydawnictwo Prawo i Praktyka Gospodarcza, Warszawa.

Błasiak-Nowak B., Rajczewska M., 2013, *Upraszczanie zasad wdrażania funduszy strukturalnych – stosowanie prawa europejskiego*, Kontrola Państwowa, nr 6, s. 42 i n.

Błasiak-Nowak B., Rajczewska M., 2015, *Polityka spójności UE na lata 2014-2020 – przygotowanie dokumentów programowych*, Kontrola Państwowa, nr 3, s. 46-59.

Burnat-Mikosz M., Gwizda M., Kosewska-Kwaśny M. (red.), 2007, *Programy pomocowe oraz dotacje UE dla przedsiębiorstw 2007-2013*, C.H. Beck, Warszawa.

Cieślak R. (red.), 2008, *Fundusze unijne 2007-2013. Poradnik przedsiębiorcy*, Unimex, Wrocław.

Dudzik S., 2002, *Pomoc państwa dla przedsiębiorstw publicznych w prawie Wspólnoty Europejskiej. Między neutralnością a zaangażowaniem*, Zakamycze, Kraków.

Gwizda M., Kosewska-Kwaśny M., Żółciński S. (red.), 2014, *Fundusze UE 2014-2020. Nowa perspektywa – nowe możliwości*, C.H. Beck, Warszawa.

Jaśkiewicz J., 2014, *Zasady realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020. Komentarz*, LEX/el.

Jóźwik B., Sagan M., Stępniewski T. (red.), 2012, *Polityka spójności Unii Europejskiej. Doświadczenia, wnioski i rekomendacje na lata 2014-2020. Tom I. Wybrane problemy realizacji polityki spójności w Unii Europejskiej*, Wydawnictwo KUL, Lublin.

Karwatowicz G., Odachowski J., 2009, *Definicja legalna „nieprawidłowości" w kontekście funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności*, Kontrola Państwowa, nr 4, s. 116-126.

Karwatowicz G., Odachowski J., 2009, *Nieprawidłowości w zamówieniach publicznych skutkujące nałożeniem korekt finansowych*, Finanse Komunalne, nr 7-8, s. 88-97.

Kowalik-Bańczyk K., 2008, *Pojęcie „wpływu na handel" jako kryterium stosowania przez sądy krajowe wspólnotowego prawa konkurencji*, PUG, nr 2, s. 24 i n.

Lasok D., 1998, *Zarys prawa Unii Europejskiej. Cz. 2. Prawo gospodarcze*, Dom Organizatora TNOiK, Toruń.

Marquardt P., 2007, *Pomoc publiczna dla małych i średnich przedsiębiorców*, LexisNexis, Warszawa.

Miemiec W., 2012, *Przesłanki determinujące zwrot środków przeznaczonych na finansowanie programów realizowanych przez JST z udziałem bezzwrotnych środków europejskich*, Finanse Komunalne, nr 1-2, s. 34 i n.

Miemiec W. (red.), 2012, *Europejskie bezzwrotne źródła finansowania polityki regionalnej w Polsce. Aspekty prawno-finansowe*, Unimex, Wrocław.

Nykiel-Mateo A., 2009, *Pomoc państwa a ogólne środki interwencji w europejskim prawie wspólnotowym*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa.

Odachowski J., 2012, *Instytucje uczestniczące w systemie zarządzania i wdrażania bezzwrotnych środków unijnych*, [w:] Miemiec W. (red.), *Europejskie bezzwrotne źródła finansowania polityki regionalnej w Polsce. Aspekty prawno-finansowe*, Unimex, Wrocław.

Odachowski J., 2012, *Wytyczne i dokumenty programowe*, [w:] W. Miemiec (red.), *Europejskie bezzwrotne źródła finansowania polityki regionalnej w Polsce. Aspekty prawno-finansowe*, Unimex, Wrocław.

Odachowski J., 2016, *Irregularities in the Process of Implementation of Projects Co-Financed from EU Funds under the 2014-2020 Financial Perspective – Analysis of Article 24 of the "Implementation Act"*, [w:] K. Łobos, P. Schiffauer (eds), *Between Crisis and Innovation – European Policies Through National and Transnational Perspectives*, CeDeWu, Warszawa.

Odachowski J., Karwatowicz G., 2011, *Zarząd województwa jako instytucja zarządzająca regionalnym programem operacyjnym*, Samorząd Terytorialny, nr 7-8, s. 110-119.

Pawlicki R., 2014, *Strategia finansowa dla Polski 2014-2020. Fundusze unijne dla przedsiębiorczych*, Difin SA, Warszawa.

Postuła I., Werner A., 2006, *Pomoc publiczna*, LexisNexis, Warszawa.

Skowron M., 2007, *Regulacja pomocy publicznej w Polsce po akcesji do Unii Europejskiej*, PUG, nr 6, s. 2 i n.

Sobczak K. (red.), 2002, *Europejskie prawo gospodarcze w działalności przedsiębiorstw*, Difin SA, Warszawa.

Szydło M., 2006, *Pomoc państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw zagrożonych w prawie wspólnotowym*, PUG, nr 2, s. 2 i n.

Szymański M., 2014, *System wdrażania i kontroli projektów UE – ustawa o realizacji polityki spójności 2014-2020 (część I)*, Kontrola Państwowa, nr 5, s. 8-25.

Szymański M., 2014, *System wdrażania i kontroli projektów UE – ustawa o realizacji polityki spójności 2014-2020 (część II)*, Kontrola Państwowa, nr 6, s. 24-41.

Tkaczyński J.W., Świstak M., Sztorc E., 2011, *Projekty europejskie. Praktyczne aspekty pozyskiwania i rozliczania dotacji unijnych*, C.H. Beck, Warszawa.

Tkaczyński J.W., Willa R., Świstak M., 2008, *Fundusze Unii Europejskiej 2007-2013. Cele–działania–środki*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

Wieczorek P., 2014, *Gospodarczy wymiar integracji z Unią Europejską – 10 lat członkostwa Polski w UE*, Kontrola Państwowa, nr 3, s. 82-103.

Wróbel A. (red.), 2008, *Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską. Komentarz*, tom I, Wolters Kluwer, Warszawa.

Akty prawne i inne

Komunikat Komisji: Zawiadomienie Komisji ws. pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust.1 TFUE, Dz.Urz. UE C 262/01 2016.

Orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości UE z 24 lipca 2004 r. w sprawie C-280/00 Altmark Trans GmbH, Zb. Orz. 2003, s. I 7747.

Rozporządzenie (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70, Dz.U. UE L 2016.354.22.

Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis*, Dz.U. UE L 2013.352.1.

Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, Dz.U. UE L 2017.156.1.

Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 16 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na rozwój infrastruktury szerokopasmowej w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020, Dz.U. 2016.1648.

Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej i pomocy *de minimis* na cyfrowe udostępnienie informacji sektora publicznego ze źródeł administracyjnych i zasobów nauki oraz cyfrowe udostępnianie zasobów kultury w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020, Dz.U. 2015.1237.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 13 lipca 2015 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach osi I Przedsiębiorcza Polska Wschodnia Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020, Dz.U. 2017.505.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy *de minimis* i pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, Dz.U. 2015.1073.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, Dz.U. UE L 2017.129.1.

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 września 2016 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju i Finansów, Dz.U. 2016.1595.

Szczegółowy opis osi priorytetowych Programu Inteligentny Rozwój 2014-2020, https://www.poir.gov.pl/strony/o-programie/dokumenty/szczegolowy-opis-osi-priorytetowych-programu-inteligentny-rozwoj-2014-2020/ (19.10.2017).

Szczegółowy opis osi priorytetowych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, https://www.pois.gov.pl/media/45125/SzOOP_POIS_1_20.pdf (19.10.2017).

Szczegółowy opis osi priorytetowych Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020, https://www.polskacyfrowa.gov.pl/media/44206/POPC_SZOOP_9_0_20092017.pdf (19.10.2017).

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020, https://www.polskawschodnia.gov.pl/media/36037/SZOOP_POPW_6042017.pdf (19.10.2017).

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, https://www.power.gov.pl/strony/o-programie/dokumenty/szczegolowy-opis-osi-priorytetowych-programu-operacyjnego-wiedza-edukacja-rozwoj-2014-2020/ (19.10.2017).

Szczegółowy opis osi priorytetowych Programu Pomoc Techniczna 2014-2020, https://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/media/30900/SZOOP_POPT_2014_2020_wersja_6_15.pdf, (19.10.2017).

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz.U. UE L 2016.200.137.

Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, Dz.U. 2017.1475.

Wytyczne UE w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich w latach 2014-2020, Dz.Urz. UE z 1.07.2014 r. C 204/01.

Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014-2020, Dz.Urz. UE z 28.6.2014 r. C 200/1.

Wytyczne w zakresie dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w transporcie zbiorowym.